

Den gode læreren

«Det hjelper korskje med timeplanar eller instruksjer eller nokon ting: det som gjer skulen til det han er, er læraren.»

I en liten setning har Arne Garborg satt ord på hvorfor det er nødvendig å styrke læreryrket og på hvorfor lærerne har grunn til å være stolte av yrket sitt.

Gratulerer til alle lærere med verdens læreres dag den 5. oktober! Den 20. i rekken som feires over hele verden med grunnlag i en felles anbefaling fra UNESCO og ILO om lærernes status. Anbefalingen beskriver læreres plikter og rettigheter og gir internasjonale standarder for læreres utdanning, rekruttering, ansettelse, samt vilkår for utdanning og læring.

UNESCO's generaldirektør, Irina Bokova, understreker i anledning dagen at alle barn trenger og fortjener godt kvalifiserte og motiverte lærere. I mange land svekkes kvaliteten i utdanningen av at det er for få lærere. 1,4 millioner lærere mangler i klasserommene. De trengs sårt! I mange land arbeider lærerne uten skikkelig utdanning og uten ressurser. Mange lærer aldri å lese og skrive.

Den globale kunnskapssituasjonen er dramatisk. I Norge er vi heldige. Vi har råd til en relativt høy lærertetthet, og vi har råd til å lønne lærerne. Visst kan både lærertettheten og lønna bli bedre, men i global sammenheng blir våre utfordringer ikke så store. Den største utfordringen i Norge er trolig tillitsforholdet og troen på at lærerne kan jobben sin. Lærerne fortjener tillit, og landet fortjener enda flere gode lærere.

Riktignok er det politisk uenighet om visse sider av lærerutdanningen og hvilke krav som bør stilles, men det er grunnleggende enighet om verdien av den gode læreren. De fleste husker den gode læreren sin hele livet. Noen er heldige, og husker flere. Vi husker at de så oss, at de lærte oss viktig kunnskap og ferdigheter gjennom det de viste og fortalte oss. Vi husker de gode spørsmålene som pirret nysgjerrigheten og fikk oss interessert i å utforske mer.

Regjeringen har nylig lagt fram sitt forslag til lærerløft. Grunnlaget for dette ligger i regjeringsplattformen. Regjeringen vil selvsagt sette sitt stempel på lærerløftet med høyt kunnskapsnivå og faglig påfyll for alle. Men som bakgrunn for det nye lærerløftet ligger den lærerutdanningen som Stortinget sluttet seg til i 2009 og som var kjennetegnet av et utvidet pedagogikkfag med elevkunnskap, fordyping i sentrale fag for lærere på ungdomstrinnet, åpning for 5-årig masterutdanning ved flere læresteder og bedre sammenheng mellom teori og praksis i utdanningen. Å utdanne lærere er lange

og viktige prosesser, og selv om nye elementer framheves, er det nødvendig å erkjenne verdien av det solide grunnlaget som ligger der. Vi har en god lærerutdanningstradisjon i Norge med vekt på både læring og dannelse: det er viktig å videreutvikle også helheten, ikke bare enkeltfagene.

I Norge har vi siden 2009 hatt en stor kampanje for å bedre rekrutteringen til læreryrket. Det bærende elementet i denne kampanjen er at å rekruttere lærere er et felles ansvar for mange. KS, lærerorganisasjonene, skolelederne, studentorganisasjonene, universiteter og høyskoler, arbeidslivets parter og statlige utdanningsmyndigheter har gått sammen i GNIIST-partnerskapet: partnerskapet for en helhetlig lærersatsing. Målet for partnerskapet er å rekruttere, utdanne og beholde dyktige lærere i skolen.

I denne satsingen ligger både rekrutteringskampanjer (også med reklamekampanjer), nye lærerutdanninger, satsing på etter- og videreutdanning og bedre skoleledelse. Og det er faktisk flere som søker seg til lærerutdanningene nå enn for ti år siden. Mange viser til at frafallet blant lærerstudentene er så stort at det spiser opp hele økningen. Dette er ikke riktig: frafallet er riktignok altfor stort, men det er stabilt over tid. Ca 30% av de som begynner på lærerutdanningene faller fra i løpet av de første to årene. Det forteller oss at her er det en jobb å gjøre.

UNESCO samordner den globale innsatsen for å gi alle barn og unge grunnutdanning. Lærerne er viktigst. Derfor er det avgjørende at lærerne gis anerkjennelse, faglig påfyll og gode arbeidsvilkår. Vi ønsker hverandre lykke til med verdens viktigste yrkesutdanning!